

Forslag

til

Lov om ændring af lov om fritidsundervisning m. v.

Fremsat den 17. oktober 1974 af *undervisningsministeren*.

§ 1.

I lov om fritidsundervisning m. v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 388 af 17. august 1972, som ændret ved lov nr. 336 af 19. juni 1974, foretages følgende ændringer:

1. I § 39 indsættes som nr. 3:

„3. Undervisningen skal være påbegyndt med mindst 12 deltagere. I tyndt befolkede egne eller i mindre øsamfund kan det nævnte deltagerantal efter amtsrådets bestemmelse nedsættes til 10.“

2. I § 39 indsættes som nr. 4:

„4. Hold i instrumentalundervisning kan kun oprettes med mindst 2 deltagere, medens parallelhold først kan oprettes, når flere end 6 deltagere har meldt sig til og deltager i undervisningen. Når pædagogiske grunde taler derfor, kan amtsrådet meddele dispensation fra denne bestemmelse.“

3. I § 42 indsættes som nr. 3:

„3. Undervisningen skal være påbegyndt med mindst 12 deltagere. I tyndt befolkede egne eller i mindre øsamfund kan det nævnte deltagerantal efter amtsrådets bestemmelse nedsættes til 10.“

4. I § 45 indsættes som nr. 3:

„3. Studiekredsen skal være påbegyndt med mindst 12 deltagere. I tyndt befolkede egne eller i mindre øsamfund kan det nævnte deltagerantal efter amtsrådets bestemmelse nedsættes til 10.“

5. § 48, nr. 2, affattes således:

„2. Foredragsrækken skal være påbegyndt
Undervisningsmin. 1. afd. j. nr. 1974-272-1

gyndt med mindst 25 deltagere. I tyndt befolkede egne eller i mindre øsamfund kan det nævnte deltagerantal efter amtsrådets bestemmelse nedsættes til 15.“

6. I § 54 indsættes efter nr. 1 som nyt nr. 2:

„2. Parallelhold i specialundervisning, der er tilrettelagt under hensyntagen til deltagernes handicap, må kun være oprettet, når mindst 12 deltagere har påbegyndt undervisningen. Når pædagogiske grunde taler derfor, kan amtsrådet meddele dispensation fra denne bestemmelse.“

Nr. 2 bliver herefter nr. 3.

7. I § 60 indsættes som nr. 2:

„2. Virksomheden skal være påbegyndt med mindst 12 deltagere. I tyndt befolkede egne eller i mindre øsamfund kan det nævnte deltagerantal efter amtsrådets bestemmelse nedsættes til 10.“

8. § 64, stk. 5, affattes således:

„Stk. 5. For undervisning i en aftenhøjskole forhøjes timebetalingen efter samme regler, som er fastsat for specialundervisning i stk. 3 og 4.“

9. I § 69, stk. 1, ændres „5/12“ til: „1/3“.

§ 2.

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. april 1975.

Stk. 2. De ændrede tilskudsregler har dog først virkning for hold, der påbegyndes den 1. april 1975 eller senere.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Lovforslaget er et led i de besparelser i de offentlige udgifter, som foreslås gennemført for finansåret 1975-76, og indeholder desuden de bestemmelser vedrørende fritidsundervisning for voksne, som blev fastsat i medfør af tekstanmærkning nr. 95 til § 20. Undervisningsministeriet i finansloven for 1973-74. Bestemmelserne, der var et resultat af spareforhandlingerne i foråret 1973 og således er tiltrådt af de interesserede organisationer, er optaget i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 479 af 20. august 1973 om ændring af bekendtgørelse om fritidsundervisning for voksne. Bekendtgørelserne er optaget som bilag 1.

Det fremgår af bemærkningerne til de enkelte bestemmelser, hvilke numre under lovforslagets § 1 der har relation til bestemmelserne i bekendtgørelsen.

Det vil ikke være muligt at beregne de økonomiske konsekvenser af lovforslaget med sikkerhed, men ud fra indhøstede erfaringer må besparelsen for staten anslås til ca. 27 mill. kr. på årsbasis. Det skønnes, at besparelsen for staten i finansåret 1975-76 bl. a. på grund af forskydninger i afregningsterminerne vil udgøre ca. 15 mill. kr. For kommunernes vedkommende vil der blive tale om besparelser på årsbasis af omtrent samme størrelse, medens besparelsen i finansåret 1975-76 vil være noget større end statens besparelse i samme finansår, da afregningsterminerne ikke forskydes på samme måde som for staten.

Den i lovforslagets § 2, stk. 2, foreslåede undtagelse fra ikrafttrædelsestidspunktet, hvorefter de ændrede tilskudsregler kun får virkning for hold, der oprettes efter ikrafttrædelsen, har til formål at hindre en forhøjelse og dermed en efterregulering af allerede fastsat og erlagt deltagerbetaling for igangværende hold. Bestemmelsen bevirker tillige, at man undgår det administrative merarbejde, som ville opstå, hvis udgifterne til hvert enkelt hold skulle deles og afregnes efter forskellige tilskudsatsler. Undtagelsesbestemmelsen vil i økonomisk henseende være af begrænset betydning.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til nr. 1, 3, 4 og 7.

I lov nr. 233 af 6. juni 1968 om fritidsundervisning m. v. var i § 39 (om aftenskolen), § 42 (om aftenhøjskoler), § 45 (om studiekredse) og § 60

(om interessegrupper for voksne) fastsat bestemmelser om, at undervisningen eller virksomheden skulle være gennemført med et fastsat gennemsnitstal for deltagere pr. time (10 eller 8) som betingelse for at opnå tilskud. Disse bestemmelser blev ophævet ved lov nr. 177 af 28. april 1971 om ændring af lov om fritidsundervisning m. v., idet der samtidig blev gennemført en nedsættelse af det offentlige tilskud til aftenskolen, aftenhøjskoler og studiekredse. Tilskuddet, der hidtil havde dækket lærerlønningen og lederhonorarer fuldt ud, blev nedsat til 2/3 af disse udgifter, dvs. til samme tilskud som hidtil havde været ydet til interessegrupper for voksne.

Den betaling, deltagerne skulle erlægge, skulle således dække 1/3 af de nævnte udgifter samt initiativtagerens administrationsudgifter i øvrigt. Samtidig ophævedes reglerne om kontrol med det gennemsnitlige deltagerantal, da man gik ud fra, at oprettelsen af hold med forholdsvis få deltagere ikke ville ske, når deltagerbetalingen blev højere. Der opnåedes derved tillige en administrativ forenkling ved bortfald af de kontrolforanstaltninger som var nødvendige for at påse, at den nævnte tilskudsbetingelse om overholdelse af et gennemsnitligt deltagerantal var opfyldt.

Ved en ny ændringslov (lov nr. 200 af 24. maj 1972) til fritidsundervisningsloven forhøjedes det offentlige tilskud fra 2/3 til 5/6. Som led i besparelserne i de offentlige udgifter foreslås tilskuddet påny nedsat til 2/3, således at staten og kommunerne som hidtil dækker tilskuddet med halvdelen hver.

Uanset at den forhøjede deltagerbetaling, som følger af det lavere offentlige tilskud, må forventes at have en gunstig virkning med hensyn til et passende deltagerantal på de enkelte hold, har man fundet det rigtigst at foreslå fastsat et minimumstal for deltagere ved oprettelse af hold.

Dette forslag må anses for en rimelig konsekvens af lovens princip om, at ethvert undervisningshold har krav på offentligt tilskud, når det opfylder de i loven opregnede betingelser, således at tilskud skal ydes, hvad enten kommunens ansvarlige myndigheder finder det berettiget eller ikke. Det må derfor anses for rimeligt at kræve, at et vist antal borgere står bag ønsket om iværksættelse af den undervisning eller virksomhed, som holdet skal omfatte. Dette krav om minimum for deltagerantal ved oprettelse af hold hindrer tillige, at en snæver kreds

af borgere mod relativt høj deltagerbetaling kan oprette små hold, som — trods det ringe deltagerantal — udløser samme offentlige tilskud som et hold med passende deltagelse.

Den foreslåede ordning med krav om et mindste antal deltagere for oprettelse af det enkelte hold vil ikke medføre administrative problemer i tilnærmelsesvis samme omfang som en kontrol med det gennemsnitlige antal deltagere pr. time eller en ordning, hvorefter det krævede deltagerantal skulle beregnes som et gennemsnit for de enkelte former for undervisningshold eller for en initiativtagers samtlige hold.

Bestemmelsen i 2. pkt. har til formål at hindre, at befolkningen i tyndt befolkede egne eller i mindre øsamfund stilles ringere end den øvrige befolkning. Det er hensigten, at amtsrådet generelt skal tage stilling til, om et geografisk område opfylder betingelserne for det lavere deltagerantal, medens der ikke skal foretages en vurdering heraf i relation til de enkelte undervisningshold eller -emner.

Til nr. 2.

Forslaget har relation til § 1, nr. 4, i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 479 af 20. august 1973, jfr. Almindelige bemærkninger.

Til nr. 5.

For at opnå en forenkling og ensartethed med hensyn til den kontrol, der skal gennemføres i forbindelse med tilskudsbetalingen, er det foreslået, at der også for foredragsrækker stilles krav om et minimum for deltagerantal ved oprettelsen i stedet for kravet om et gennemsnitligt deltagerantal pr. foredrag. Kravet om føring af mødeliste ved hvert foredrag vil derved bortfalde, ligesom eventuelle ansøgninger til amtsråd om dispensation fra kravet om det gennemsnitlige deltagerantal bliver overflødige.

Vedrørende bestemmelsen i 2. pkt. henvises til bemærkningerne til nr. 1, 3, 4 og 7 in fine.

Til nr. 6.

Forslaget har relation til § 1, nr. 5, i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 479 af 20. august 1973, jfr. Almindelige bemærkninger.

Til nr. 8.

Forslaget har relation til § 1, nr. 6, i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 479 af 20. august 1973, jfr. Almindelige bemærkninger.

Til nr. 9.

Forslaget medfører, at det offentlige tilskud, der udredes af stat og kommune med halvdelen hver, nedsættes fra 5/6 til 2/3 af udgifterne til lærerløn og lederhonorar, jfr. i øvrigt Almindelige bemærkninger.

Bilag 1.

Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 479 af 20. august 1973.**Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om fritidsundervisning for voksne.****§ 1.**

I bekendtgørelse nr. 378 af 3. juni 1971 om fritidsundervisning for voksne foretages følgende ændringer:

1. Indledningen affattes således:

„I henhold til kapitel III i lov om fritidsundervisning m. v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 388 af 17. august 1972, og til tekst-anmærkning nr. 95 til § 20. Undervisningsministeriet i finanslov 1973-74 fastsættes:“

2. § 1, stk. 2, affattes således:

„Stk. 2. Virksomhed, der i følge indhold og tilrettelæggelse naturligt henhører under anden form for fritidsundervisning og visse andre aktiviteter efter undervisningsministerens nærmere bestemmelse, herunder sportsprægede aktiviteter, som i andre sammenhæng dyrkes som konkurrencer el. lign., kan ikke godkendes, hverken i teori eller praksis, dog bortset fra motionsgymnastik.“

3. I § 10, stk. 3, ændres „ $\frac{1}{3}$ “ til: „ $\frac{1}{6}$ “.**4. Som ny § 10 a indsættes:**

„§ 10 a. Hold i instrumentalundervisning kan kun oprettes med mindst 2 deltagere, medens parallelhold først kan oprettes, når flere end 6 deltagere har meldt sig til og deltaget

i undervisningen. Når pædagogiske grunde taler derfor, kan amtsrådet meddele dispensation fra denne bestemmelse.“

5. Som ny § 49 a indsættes:

„§ 49 a. Den i § 40, stk. 3, nr. 2, nævnte undervisning skal være påbegyndt med mindst 2 deltagere pr. hold, medens parallelhold først kan oprettes, når mindst 12 deltagere har meldt sig til og deltaget i undervisningen. Når pædagogiske grunde taler derfor, kan amtsrådet meddele dispensation fra denne bestemmelse.“

6. § 69 affattes således:

„§ 69. For undervisning i en aftenhøjskole forhøjes timebetalingen efter samme regler, som er fastsat for specialundervisning i § 68, stk. 1 og 2.“

7. I § 74, stk. 1 og 2, ændres (2 steder) „ $\frac{1}{3}$ “ til: „ $\frac{5}{12}$ “.

§ 2.

Denne bekendtgørelse har virkning fra den 1. august 1973.

Stk. 2. Bestemmelsen i § 31, stk. 1, om amtsplanlægning sættes i kraft med virkning fra skoleåret 1974-75. Regler om fremgangsmåden ved gennemførelsen af amtsplanlægningen, herunder om overgangsforanstaltninger, fastsættes i cirkulære.

Undervisningsministeriet, den 20. august 1973.

P. M. V.

V. Hammer.

/ Frida Horten.

Bilag 2.

De gældende bestemmelser i lov om fritidsundervisning m. v. sammenholdt med formuleringen efter lovforslagets § 1.

Gældende lov.

§ 39. Til et godkendt aftenskolehold ydes tilskud under følgende betingelser:

1. Undervisningen skal være gennemført i overensstemmelse med undervisningsplanen.
2. Lederen og lærerne skal være lønnet efter de regler, der er fastsat i §§ 63-67.

§ 42. Til et godkendt aftenskoleophold ydes tilskud under følgende betingelser:

1. Undervisningen skal være gennemført i overensstemmelse med undervisningsplanen.
2. Lederen og læreren skal være lønnet efter de regler, der er fastsat i §§ 63-67.

§ 45. Til en godkendt studiekreds ydes tilskud under følgende betingelser:

1. Studiekredsens arbejde skal være gennemført på grundlag af det godkendte studiemateriale.
2. Lederen og studiekredslæreren skal være lønnet efter de regler, der er fastsat i §§ 63-67.

§ 48. Til en godkendt foredragsrække ydes tilskud under følgende betingelser:

1. Foredragsrækken skal være gennemført i overensstemmelse med planen.
2. Foredragsrækken skal være gennemført med mindst 20 af de tilmeldte deltagere i gennemsnit pr. foredrag. Denne betingelse kan fraviges efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.
3. Lederen skal være lønnet efter de regler, der er fastsat i § 63, § 66, stk. 2, og § 67.

Lovforslaget.

1. I § 39 indsættes som nr. 3:

„3. Undervisningen skal være påbegyndt med mindst 12 deltagere. I tyndt befolkede egne eller i mindre øsamfund kan det nævnte deltagerantal efter amtsrådets bestemmelse nedsættes til 10.“

2. I § 39 indsættes som nr. 4:

„4. Hold i instrumentalundervisning kan kun oprettes med mindst 2 deltagere, medens parallelhold først kan oprettes, når flere end 6 deltagere har meldt sig til, og deltaget i undervisningen. Når pædagogiske grunde taler derfor, kan amtsrådet meddele dispensation fra denne bestemmelse.“

3. I § 42 indsættes som nr. 3:

„3. Undervisningen skal være påbegyndt med mindst 12 deltagere. I tyndt befolkede egne eller i mindre øsamfund kan det nævnte deltagerantal efter amtsrådets bestemmelse nedsættes til 10.“

4. I § 45 indsættes som nr. 3:

„3. Studiekredsen skal være påbegyndt med mindst 12 deltagere. I tyndt befolkede egne eller i mindre øsamfund kan det nævnte deltagerantal efter amtsrådets bestemmelse nedsættes til 10.“

5. § 48, nr. 2, affattes således:

„2. Foredragsrækken skal være påbegyndt med mindst 25 deltagere. I tyndt befolkede egne eller i mindre øsamfund kan det nævnte deltagerantal efter amtsrådets bestemmelse nedsættes til 15.“

Gældende lov.

§ 54. Til et godkendt specialundervisningskursus ydes tilskud under følgende betingelser:

1. Undervisningen skal være gennemført i overensstemmelse med undervisningsplanen.

2. Lederen og læreren skal være lønnet efter de regler, der er fastsat i §§ 63-67.

§ 60. Til en godkendt interessegruppe for voksne ydes tilskud under følgende betingelse:

1. Lederen og instruktøren skal være lønnet efter de regler, der er fastsat i §§ 63-67.

§ 64. Timebetalingen for undervisningen i en aftenskole, i en studiekreds, på forberedelseskursus, på erhvervsmæssige kursus og i en interessegruppe for voksne fastsættes af undervisningsministeren efter forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

Stk. 2. Timebetalingen efter stk. 1 for højes med 20 pct. efter 600 timers fritidsundervisning for voksne, fordelt over mindst 3 år.

Stk. 3. For specialundervisning forhøjes timebetalingen efter stk. 1 med 20 pct.

Stk. 4. Timebetalingen efter stk. 3 forhøjes yderligere med 20 pct. efter 600 timers undervisning fordelt over mindst 3 år inden for specialundervisningskursus.

Stk. 5. For undervisning i en aftenhøjskole forhøjes timebetalingen efter stk. 1 med 70 pct.

Stk. 6. Timebetalingen udbetales månedsvis bagud af kommunen. Såfremt betingelserne for at opnå tilskud til et hold ikke opfyldes, kan kommunen kræve de beløb, der er udbetalt i timeløn til lærere, tilbage fra dem, der har etableret undervisningen.

§ 69. Til aftenskoler, aftenhøjskoler, studiekredse og interessegrupper for voksne yder staten og kommunen tilskud med hver $\frac{5}{12}$ af udgifterne til honorar og timebetaling i henhold til §§ 63 og 64. Den resterende del af disse udgifter afholdes af initiativtageren efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

Lovforslaget.

6. I § 54 indsættes efter nr. 1 som nyt nr. 2:
„2. Parallelhold i specialundervisning, der er tilrettelagt under hensyntagen til deltagerens handicap, må kun være oprettet, når mindst 12 deltagere har påbegyndt undervisningen. Når pædagogiske grunde taler derfor, kan amtsrådet meddele dispensation fra denne bestemmelse.“

Nr. 2 bliver herefter nr. 3.

7. I § 60 indsættes som nr. 2:

„2. Virksomheden skal være påbegyndt med mindst 12 deltagere. I tyndt befolkede egne eller i mindre øsamfund kan det nævnte deltagerantal efter amtsrådets bestemmelse nedsættes til 10.“

8. § 64, stk. 5, affattes således:

„Stk. 5. For undervisning i en aftenhøjskole forhøjes timebetalingen efter samme regler, som er fastsat for specialundervisning i stk. 3 og 4.“

9. I § 69, stk. 1, ændres „5/12“ til: „1/3“.